

PRINS FREDERIK

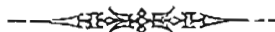
DER

NEDERLANDEN

EN ZIJN TIJD

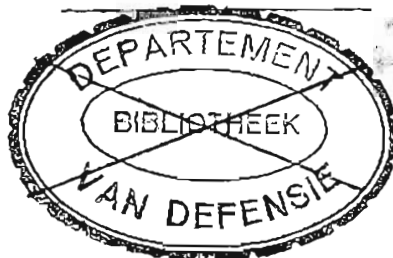
DOOR

F. DE BAS

Met PORTRETTEEN, PLATEN, KAARTEN en PLANS.

EERSTE DEEL.

SCHIEDAM,

H. A. M. ROELANTS.

1887.

BIJLAGE II.

Behoort bij Aanteekeningen 72) en 81)
op de bladzijden 156 en 247.

Staat van de Zeemacht der Vereenigde Provinciën in den aanvang van 1792.

GEBOUWD IN	NAMEN DER SCHEPEN.	GRADEN.	RESSORT.	OPMERKINGEN.
1785	Willem de Eerste.	70	Maze.	Nieuweningoedenstaat.
1786	Staten-Generaal.	70	id.	id.
1764	Admiraal-Generaal.	70	Amsterdam.	Kan niet meer naar zee.
1782	Vrijheid.	70	id.	In goeden staat.
1782	Jupiter.	70	id.	id.
1783	Neptunus.	70	id.	Nieuw.
1783	Prins Maurits.	70	id.	id.
1783	Zeven Provinciën.	70	NoorderKwartier.	id.
1783	Vriesland.	70	Vriesland.	id. } id. }
1783	Stad en Lande.	70	id.	id. }
1777	Prins Frederik.	68	Maze.	In goeden staat.
1780	Kortenaer.	68	id.	id.
1781	Hercules.	68	id.	id.
1781	Prins Willem.	68	id.	id.
1782	Wassenaer.	68	id.	id.
1782	Rotterdam.	68	id.	Nieuw.
1783	Dordrecht.	68	id.	In goeden staat.
1764	Amsterdam.	68	Amsterdam.	Wachtschip.
1779	Admiraal de Ruyter.	68	id.	In goeden staat.
1781	Gelderland.	68	id.	id.
1781	Utrecht.	68	id.	id.
1781	Overijssel.	68	id.	id.
1784	Cerberus.	68	id.	Nieuweningoedenstaat.
1785	Haarlem.	68	id.	id.
1786	Leyden.	68	id.	id.
1787	Gouda.	68	id.	id.
1788	Frederik Willem.	68	id.	id.
1747	Zuid-Beveland.	68	Zeeland.	Wachtschip.
1782	Zeelandia.	68	id.	Nieuweningoedenstaat.
1783	West-Vriesland.	68	NoorderKwartier.	id.
1783	Noord-Holland.	68	id.	In goeden staat.

*) Deze beide schepen waren te Harlingen gebouwd, doch na voltooiing, wegens te groote afmetingen, niet buiten de haven te krijgen. Zij werden in den loop van 1792 verkocht en te worden gesloopt.

GEROUWD IN	NAMEN DER SCHEPEN.	CHARTER.	RESSORT.	OPMERKINGEN.
1783	Hoop.	68	NoorderKwartier.	Nieuw.
1783	Verwachting.	68	id.	Nieuweningoedenstaat.
1783	Hersteller.	68	id.	Nieuw.
1783	Pluto.	68	id.	id.
1783	Adm. Tjerk Hiddes de Vries.	68	Vriesland.	In goeden staat.
1784	Oostergo.	68	id.	Nieuw.
1784	Westergo.	68	id.	id.
1784	Zevenwolden.	68	id.	Nieuweningoedenstaat.
1745	Schiedam.	56	Maze.	Kan niet meer naar zee.
1777	Admiraal Tromp.	56	id.	In goeden staat.
1782	Delft.	56	id.	id.
1782	Brakel.	56	id.	id.
1754	Glinthorst.	56	Amsterdam.	Onbruikbaar.
1768	Princes Louisa.	56	id.	Bruikbaar.
1774	Admiraal Piet Hein.	56	id.	In goeden staat.
1779	Batavier.	56	id.	id.
1781	Goes.	56	Zeeland.	Bruikbaar.
1781	Alkmaar.	56	NoorderKwartier.	In goeden staat.
1781	Beschermmer.	56	id.	id.
1781	Castor.	40	Maze.	id.
1781	Pollux.	40	id.	id.
1781	Centaurus.	40	id.	id.
1753	Zuyleveld.	44	Amsterdam.	Kan niet meer naar zee.
1782	Medea.	40	id.	In goeden staat.
1784	Hector.	40	id.	id.
1782	Tholen.	40	Zeeland.	Nieuweningoedenstaat.
1782	Monnikendam.	40	NoorderKwartier.	In goeden staat.
1781	Pallas.	40	Vriesland.	Bruikbaar.
1782	Harlingen.	40	id.	Kan niet meer naar zee.
1766	Ceres.	36	Maze.	In goeden staat.
1770	Jason.	36	id.	id.
1789	Freder. Louisa Wilhelmina.	36	id.	id.
1767	't Hof Souburg.	36	Amsterdam.	id.
1768	Amphitrite.	36	id.	id.
1768	Amazone.	36	id.	id.
1786	Zephyr.	36	id.	id.
1789	Argo.	36	id.	id.
1790	Erfprins van Brunswijk.	36	id.	id.
1761	Brunswijk.	36	Zeeland.	Onbruikbaar.
1788	Wilhelmina.	36	id.	In goeden staat.
1779	Medemblik.	36	NoorderKwartier.	id.
1786	Jager.	36	id.	id.
1779	Eensgezindheid.	36	Vriesland.	id.
1751	Orarjezaal.	20	Maze.	Bruikbaar.
1768	Arend.	20	id.	id.
1781	Scipio.	20	id.	In goeden staat
1768	Venus.	24	Amsterdam.	id.
1769	Waakzaamheid.	24	id.	id.
1770	Valk.	24	id.	id.
1774	Alarm.	24	id.	id.
1774	Dolphijn.	24	id.	id.
1780	Zeepaard.	24	id.	id.
1785	Thetis.	24	id.	id.
1789	Triton.	24	id.	id.
1787	Walcheren.	24	Zeeland.	id.
1788	Minerva.	24	id.	id.

GEBOUWD IN	NAMEN DER SCHEPEN.	CHARTEER.	RESSORT.	OPMERKINGEN.
1779	Hoorn.	24	NoorderKwartier.	In goeden staat.
1779	Enkhuyzen.	24	id.	id.
1787	Sirene.	24	Harlingen.	Nieuw en in goeden staat
1781	Brak (<i>kotter</i>).	18	Maze.	In goeden staat.
1782	Sperwer.	20	id.	
1784	Weesp.	20	id.	
1784	Panther (<i>kotter</i>).	20	id.	In goeden staat.
1784	Beschutter (<i>Brigantijn</i>).	20	id.	
1784	Leeuw (<i>id.</i>)	20	id.	
1784	Beschermer (<i>id.</i>)	14	id.	
1784	Kemphaan (<i>id.</i>)	12	id.	In goeden staat.
1784	Raaf (<i>hoeker</i>).	12	id.	
1784	Maasnymph (<i>hoeker</i>).	12	id.	In goeden staat.
1784	Zeehond (<i>id.</i>)	12	id.	id.
1784	Looper (<i>id.</i>)	12	id.	
1784	Vigilantie (<i>id.</i>)	12	id.	
1782	Postiljon (<i>adviesjacht</i>).	6	id.	In goeden staat.
1783	Schildpad (<i>bomschuit</i>).		id.	
1783	Havik (<i>fregat</i>).	18	Amsterdam.	In goeden staat.
1783	Lynx (<i>id.</i>)	12	id.	id.
1781	Mercur (<i>kotter</i>).	16	id.	id.
1785	Pijl (<i>brik</i>).	16	id.	id.
1783	Rheebok.	20	id.	Onbruikbaar.
1783	Vliegende visch (<i>brik</i>).	20	id.	id.
1783	Post (<i>bark</i>).	20	id.	Bruikbaar.
1783	Salamander (<i>kotter</i>).	18	id.	In goeden staat.
1789	Komeet (<i>brik</i>).	16	id.	id.
1789	Echo (<i>id.</i>)	16	id.	id.
1788	Vlieg (<i>adviesjacht</i>).	6	id.	id.
1788	Mug (<i>id.</i>)	6	id.	id.
1785	La Levrette (<i>kanonneerboot</i>).	6	id.	Te St. Malo gekocht.
1785	La Méfiance (<i>id.</i>)	6	id.	id.
1784	Meermin (<i>brik</i>).	16	Zeeland.	In goeden staat.
1781	Dolphijn (<i>schoener</i>).	10	id.	
1781	Zeemeeuw (<i>kotter</i>).	8	id.	In goeden staat.
	Galathé.	16	id.	
	Flora.	10	id.	
	Diana.	10	id.	
1781	Expeditie.	20	NoorderKwartier.	
	Snelheid (<i>kotter</i>).	12	Vriesland.	

ALGEMEENE OPMERKING.

Er bestaat omtrent 's lands zeemacht in 1792 geene officiële opgaaft. Bovenstaande lijst, waarvan de samenstelling grootendeels geschiedde door den heer J. J. BACKER DIRKS, is ontleend aan *de Nederlandsche Jaarboeken voor 1788, bladz. 74 e. v.* met weglating van de bodems, die intusschen aan de zeemacht waren ontvallen, en bijvoeging van de sedert aangebouwde vaartuigen van oorlog. Van de kleinere bodems, te beginnen met de *Brak* tot aan het slot, waren verscheidene door de admiraliteiten aangekocht.

De toestand der fregatten van 40—24 stukken was over het algemeen zeer voldoende. De staat van de linesschepen, destijds de kern eener vloot, liet meer

wenschen over dan men oppervlakkig zou wanen. De *Vriesland* en de *Stad en Lande* waren vermoedelijk niet de eenige lineschepen, die voor nieuw te boek worden, en waaraan men toch weinig had. Van sommige der nieuwe vaartuigen namen later zelfs de namen niet meer voor.

Ten einde eenig denkbeeld te geven omtrent de ware sterkte der zeemacht in 1792, is alleen achter de nieuwe schepen, waarvan het blijkt dat zij later werkelijk in dienst zijn geweest, in de kolom der opmerkingen vermeld, dat ze zich *in goeden staat* bevonden.

Korps Zeeofficieren in 1792.

	Admiraliteit van Amsterdam.	Admiraliteit van de Maze.	Admiraliteit van Zeeland.	Admiraliteit van het N.-Kwartier.	Admiraliteit van Vriesland.	Totaal.
Luitenant-Admiraals	2	2	—	—	—	4
Vice-Admiraals	3	1	—	—	—	4
Schout-bij-nachts	4	2	1	1	—	8
Capiteins-ter-zee	36	24	5	10	7	82
Luitenants	97	105	9	27	—	238
	142	134	15	38	7	336

Behalve in *de Nederlandsche Jaarboeken* vindt men belangrijke gegevens tot beoordeeling van 's lands zeemacht in 1793—95, in de navolgende verhandelingen:

- a. Missive en Memorie door Zijne Hoogheid den Heere Prince van Orange en Nassau aan H.H.M. op den 7 October 1782 overgegeven. Houdende een gedetailleerde opening van Zijne gehouden directie als Admiraal-Generaal van de Unie. (Met bijlagen.)
Vervolg op idem op 13 Februari 1783.
- b. Zaaklijke inhoud van de Missive en Memorie door Z. H. enz. op 7 October 1782 overgegeven. In zig behelzende een omstandige opening van HdZ. bestier als Admiraal-Generaal van de Unie. — Rotterdam, Bennet en Hake, 1782.
Vervolg op idem van 1783.
- c. Verslag en beoordeeling van de Missive en Memorie door Z. H. enz. — Amsterdam, Wed. J. Doll, 1783.
- d. Stukken betreffende de augmentatie der Land- en Zeemacht A°. 1775—1783. — Gedeeltelijk in handschrift.
- e. Verhandelingen betreffende de Zeemacht en Zeevaart 1779—1781.
- f. Verhandelingen betreffende de Vloot, Scheepen van Oorlog en Kaapers-1780—1785 — waarbij: Lijsten der Zeemacht van de Republiek der Vereenigde Nederlanden, van A. Stubbe, te Utrecht.
- g. Verhandelingen betreffende 's lands Zee-Officieren 1781—1783.
- h. Verhandelingen betreffende de Expeditie naar Brest, A°. 1782.
b en *d* tot *h* zijn door een verzamelaar bijéengebracht in zes deelen, en voorhanden op de Kon. Bibliotheek te 's Gravenhage.
- i. Almanach ten dienste der Zeelieden voor de jaren 1788 en 1796. — Amsterdam, Gerard Halst van Keulen.

PRINS FREDERIK

DER

NEDERLANDEN

EN ZIJN TIJD

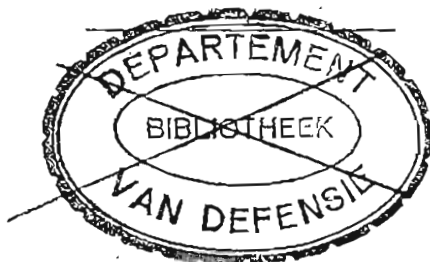
DOOR

F. DE BAS.

Met **PORTRETTE**N, **PLATEN**, **KAARTEN** en **PLANS**.

TWEEDE DEEL.

SCHIEDAM,
H. A. M. ROELANTS.

1891.

BIJLAGEN.

BIJLAGE I.

Behoort bij Aanteekening 67)
op bladzijde 150.

Lijst en Staet van 's Lands Zeemagt in Juni 1797.

LINIE-SCHEPEN.

NAEMEN.	STUKKEN.	EQUIPAGE.	CHIEFS.	LEGPLAETSEN.
Vrijheid.	74	550	{Vice-Admiraal de Winter. Capt. van Rossum.	Texel.
Jupiter.	74	550	Vice-Admiraal Reijntjes.	id.
Brutus.	74	550	Schout bij Nagt Blois van Treslong.	id.
Staeten-Generaal.	74	550	Schout bij Nagt S. Story.	id.
Washington.	74	Word dienstvaerdig gemaekt te		Amsterdam.
Oldenbarneveld.	68	Als boven te		Rotterdam.
Pluto.	68	Word gerepareerd te		Amsterdam.
Gelderland.	68	Als boven te		id.
Cortenaer.	68	450	Capt. van Grootenray.	Hellevoetsluis.
Adm. F. H. de Vries.	66	450	— Zeegers.	Texel.
Wassenaer.	66	450	— Holland.	id.
Hercules.	66	450	— Van Rijsoord.	id.
Leijden.	68	450	— Musquetier.	id.
Cerberus.	68	450	— Jacobson.	id.
Gelijkheid.	68	450	— Ruijsch.	id.
Haerlem.	68	450	— Wichgers.	id.
De Ruijter.	68	Onbegeven.		Nieuwe Diep.
Utrecht.	68	Kostschip voor		Amsterdam.
Verwachting.	68	Magazijnschip in 't		Nieuwe Diep.
Rotterdam.	66	Wachtschip.		Hellevoetsluis.
Broederschap.	56	Wachtschip.		Nieuwe Diep.
Mars, Vaisseau rasé.	44	400	Capt. Kolff.	Texel.
Delft.	60	375	— Verdoorn.	id.
Piet Hein.	54	375	— Lonbar.	Suriname.
Alkmaar.	56	350	— Krafft.	Texel.
Batavier.	56	350	— Souter.	id.
Beschermmer.	54	350	— Hinxt.	id.

FREGATTEN.

NAEMEN.	STUKKEN.	EQUIPAGE.	CHEFS.	LEGPLAETSEN.
Hector.	48	275	Capt. Luit. Waldek.	Texel.
Eendracht.	44	Word	dienstvaerdig gemaekt te	Rotterdam.
Monnikendam.	44	275	Capt. Lancaster.	Texel.
Medea.	42	275	— Wierts.	Curaçao.
Pollux.	42	275	— Blois van Treslong.	Suriname.
Jager.	36	230	Luit. Cloodt.	id.
't Vertrouwen.	36	230	Capt. Hartsink.	id.
Ceres.	36	230	— Kikkert.	Curaçao.
Furie.	36	230	— Luit. Busman.	Texel.
Embuscade.	32	230	— -- Huys.	id.
Heldin.	32	Word	dienstvaerdig gemaekt Capt.	
Triton.	24	150	Luit. Dumesnil de l' Estrille te	Amsterdam.
Waekzaamheid.	24	150	Capt. Lemmerts.	Suriname.
Minerva.	24	150	— Luit. Nierop.	Texel.
Venus.	24	150	— — Eilbracht.	id.
Zeepaerd.	24	150	Luit. Kraay.	id.
Enkhuizen.	24	150	— Droop.	id.
Dolphijn.	24	150	— Stokbroo.	't Vlie.
Allarm	24	100	— de Veer.	id.
Valk.	24	150	— K. Keuken.	Texel.
Walcheren.	24	100	— van Maaren.	id.
Scipio.	22	Word	gerepareerd te	Vlissingen.
				Hellevoetsluis.

BRIKKEN EN KLEINE VAERTUIGEN.

NAEMEN.	STUKKEN.	EQUIPAGE.	CHEFS.	LEGPLAETSEN.
Ajax.	16	98	Luit. Arkenbout.	Texel.
Atalante.	16	98	Capt. Luit. Pletz.	id.
Galathe.	16	98	— — Rivery.	id.
Daphne.	16	98	Luit. Frederiks.	id.
Lynx.	14	40	— Brouwer.	Eems.
Kemphaen.	14	70	Capt. Luit. Rijsterborg.	Suriname.
Snelheid.	12	60		id.
Mug.	8		Luit. Cornelisse.	id.
Vlieg.	8	34	— van der Geer.	Nieuwe Diep.
't Haesje.	6	34	— Hartensfeld.	Texel.
Courier.	6	34	— IJsbrands.	id.
Levrette.	6	34	— Olijve.	Zeeland.
Vlugheid.	12			Noorwegen.
Maesnimph.	14	75	Capt. Luit. Jager.	Brielle.
Triton.			Gezaghebber Roode.	Maessluische Gat.
Zwaluw.		15	Luit. v. Esch, kruissende.	

CANONNEERBOOTEN.

Otter.	}	Luitenant Heijnemans, ter kruising op de Eems en Watten.
Adder.		
Schorpioen.		
Keever.		
Vos.		
Spin.		

STAEN OP STAEPEL.

Een fregat à 44 — te Amsterdam.
 Juno à 32 — te Rotterdam.
 Een Brik à 14 — te Harlingen.
 Een dito à 16 — te Vlissingen.
 Een dito à 16 — te Amsterdam.

Het korps Zee-Officieren ten dienste van de Bataafsche Republiek bestond volgens de organisatie van 28 Maart 1797 uit *):

1	Luit.-Admiraal	--	met den rang van veldmaarschalk bij de Armee te lande.
4	Vice-Admiraals	—	„ „ „ „ luitenant-generaal „ „ „ „ „
7	Schout-bij-nachts	—	„ „ „ „ generaal-majoor „ „ „ „ „
36	Kapiteins-ter-zee	—	„ „ „ „ kolonel „ „ „ „ „
36	Kapt.-Luit. t. zee	—	„ „ „ „ luitenant-kolonel „ „ „ „ „
36	Eerste Luitenants	—	„ „ „ „ majoor „ „ „ „ „
200	Ordinaires Luit.	—	„ „ „ „ kapitein „ „ „ „ „
200	Kadetten	—	„ „ „ „ sous-lieutenant „ „ „ „ „

Het complete personeel der marine telde 13830 koppen.

*) Volgens de *Nieuwe Nederlandsche Jaarboeken 1797, bladz. 189, 32ste Deel 1ste stuk.*

BIJLAGE X.

Behoort bij Aanteekening 110)
op bladzijde 314.

Lijst der in December 1801 in dienst zijnde oorlogs- vaartuigen van de Bataafsche Republiek.

NAMEN DER SCHEPEN.	STUKKEN.	KOPPEN.	NAMEN DER SCHEPEN.	STUKKEN.	KOPPEN.
's Lands Schepen.			's Lands Kotter.		
Brutus.	76	450	The Rose.		30
Neptunus.	68	350	's Lands Kanonneer- Schooners.		
Joan de Wit.	68	350	De Haai.		30
Revolutie.	68	350	De Krokodil.		30
Oldenbarneveld.	68	350	De Wolf.		30
Schrikverwekker.	68	350	Beschutter.		30
Pluto.	68	350	De Schooner.		
's Lands Fregatten.			De vliegende visch.		50
Eendragt.	44	280	Voorts werden als Wagtschepen, Kust- bewaarders en Uitleggers, zoo te Vlissingen, Hellevoetsluis als voor den Briel, Maassluis en Texel bestemd.		
Juno.	32	200	De Uitlegger.		
Phenix.	32	200	De Maasnymph.		30
Kenau Hasselaar.	32	200	De Kan. Briganteln.		
Maria Reigersbergen.	32	200	The Ruby:		40
Pallas.	32	200	De Kan. Schooner.		
Proserpina.	32	200	De Circe.		30
Zeepaard.	24	120	De Poon.		
's Lands Corvetten.			Triton.		12
Daphne.		80	Het Schip.		
Hypomenes.		80	De Verwachting.		75
William.		60			
Atalante.		80			
Spion.		80			
Ajax.		80			
Echo.		60			
't Haasje.		30			
Arend.		30			
Vlieg.		30			
Avonturier.		50			
Dit vaartuig werd als Kaperschip, buiten dienst gesteld.					

Buiten dienst werden gesteld en ontslagen:

6 Landschepen, 11 Kanoneerbooten, 10 Kanoneerschooners, 2 Pink- en Wagtschepen, 2 Transportschepen, 2 Kostschepen, 1 Brikscheepje, 1 Bom, 4 Galeien — te zamen met 394 stukken en eene bemanning van 4534 koppen.